

آثار فلزی دوره اسلام

مجموعه نوح السعيد

نویسنده: جیمز آلن

مترجم: دکتر محمد افروغ

۱۴۰۰

: آثار فلزی دوره اسلامی: مجموعه نوحه السعید/ نویسنده جیمز آلن؛ مترجم محمد افروغ.

عنوان و نام پدیدآور

: اراک: دانشگاه اراک، ۱۴۰۰.

مشخصات نشر

: ۱۹۴ ص.: مصور.

مشخصات ظاهری

: ۴-۶۰-۷۷۳۱-۶۰۰-۹۷۸

شابک

: فیبا وضعیت فهرست نویسی

: عنوان اصلی: Islamic metalwork, THE NUHAD ES-SAID COLLECTION, 1982

یادداشت

: سمید، نوحه -- مجموعه‌های هنری -- فهرست‌ها

موضوع

: Said, Nuhad -- Art collections -- Catalogs

موضوع

: سمید، نوحه

موضوع

: Es-Said, Nuhad

موضوع

: فلزکاری هنری اسلامی -- فهرست‌ها

موضوع

: Islamic art metal-work -- Catalogs

موضوع

: فلزکاری هنری -- لبنان -- مجموعه‌های خصوصی -- فهرست‌ها

موضوع

: Art metal - work -- Private collections -- Lebanon -- Catalogs

موضوع

: افروغ، محمد، ۱۳۶۰ - مترجم

شناسه افزوده

: دانشگاه اراک

شناسه افزوده

: NK۶۴۰/۷۸

رده بندی کنگره

: ۷۳۹۰۱۰۷۶۸۰۷۳۵۶۹۳

رده بندی دیویی

: ۸۴۱۷۸۲۸

شماره کتابشناسی ملی

: فیبا اطلاعات رکورد کتابشناسی

آثار فلزی دوره اسلامی مجموعه نوحه السعید

جیمز آلن

مترجم: دکتر محمد افروغ

ناشر	:	دانشگاه اراک
نوبت چاپ	:	اول/ ۱۴۰۰
شمارگان	:	۱۰۰۰ نسخه
صفحه آرایشی و طرح جلد	:	اعظم احمدپور
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۷۷۳۱-۶۰-۴
قیمت	:	۶۰۰۰ تومان

حق چاپ برای ناشر محفوظ می باشد

فهرست مطالب

۷	پیش‌گفت مترجم
۱۰	سخن نوح‌الد السعید مجموعه‌دار لبنانی آثار فلزی اسلامی
۱۳	سخن جیمز دابلیو آلن
۱۶	سخنی بر ویراست جدید
۱۷	پیش‌گفت نویسنده
	آثار اسلامی مجموعه نوح‌الد السعید
۵۵	۱. جواهردان
۶۲	۲. جواهردان
۶۷	۳. جام پایه‌دار
۷۰	۴. مجمر (بخوردان)
۷۳	۵. آبریز
۸۳	۶. آبریز
۹۰	۷. شمع‌دان
۹۸	۸. شمع‌دان
۱۰۷	۹. شمع‌دان
۱۱۴	۱۰. آبریز
۱۱۸	۱۱. جعبه استوانه‌ای
۱۲۳	۱۲. تشت
۱۲۹	۱۳. شمع‌دان
۱۳۴	۱۴. جعبه عود
۱۳۷	۱۵. بخوردان
۱۴۳	۱۶. قلم‌دان
۱۴۷	۱۷. کلید کعبه
۱۴۸	۱۸. کلید کعبه
۱۵۱	۱۹. پایه سینی
۱۵۴	۲۰. کاسه

سخن مترجم

هنرهای سنتی و صنایع دستی، نمود برجسته‌ای از فرهنگ تصویری و میراث هنری هر تمدن و جامعه‌ای به شمار می‌روند که عیار و آوردگاهی سربلند در ساحت تمدن است. این نوع از هنرها و صنایع، همواره منظر عمل و نظر بوده‌اند و معین‌کننده تراز پیشرفت، نخبگی فکری و ذوق هنرمندانه خالق خویش می‌باشند. در گستره هنرهای سنتی، صنایع دستی جلوه‌گاهی خاص دارد و بخش مهمی از این نوع هنر به شمار می‌رود. فلزکاری، گرایش از صنایع دستی و رشته مهمی از هنرهای سنتی است. هنر فلزکاری، بعد از هنر سفال‌گری، دیرینه‌ترین هنر سنتی و صنعت دستی است. طلایه حضور فلز و انواع آن به عصر فلز و به طور مشخص به عصر مس (۵۰۰۰-۳۵۰۰ پیش از میلاد) می‌رسد. از این زمان به بعد است که بشر با دنیای فلز و فلزکاری آشنا می‌شود. این هنر به ویژه در جغرافیای تمدنی ایران با سرعت هرچه تمام‌تر به درجه والایی از رشد و پیشرفت رسید که گواه آن را می‌توان در هنر-صنعت مفرغ لرستان، گنجینه زیویه کردستان، آثار اسلامی، ماد، هخامنشی، پارت و ساسانی و در نهایت دوران اسلامی به دیده مشاهده نمود. در دوران اسلامی و به طور خاص از قرن چهارم هجری به این سو، هنر فلزکاری در سرتاسر جهان اسلام به واسطه هنرمندان و با مدد از پیش‌داشته‌های فن‌شناختی و زیباشناختی این هنر که از تمدن‌های باستانی ایران به ایشان رسیده بود، توانستند آثاری کاربردی، نفیس و به زیبایی تمام را خلق و عرضه نمایند. این آثار با هدف رفتن به دربار سلطانی و برای درباریان و طبقه اشراف ساخته و پرداخته می‌شد. هنر درخشان فلزکاری اسلامی که نمود عینی و شایسته هنر اسلامی است و ام‌دار هنر فلزکاری ایرانی و به طور خاص ساسانی است. مصداق این تأثیرگذاری را می‌توان بازتاب سنت فلزکاری ایران ساسانی در هنر و تولیدات هنری مکتب فلزکاری سلجوقی در آثار فلزی خراسان بزرگ و سپس آثار فلزی مکتب فلزکاری موصل، سرت، دیاربکر، سوریه (دمشق) و مصر (قاهره)،

هم در بُعد فنی (فرآیند ساخت و پرداخت) و هم در بُعد زیباشناختی (موضوعات نقش‌پردازی شده)، دانست. در دوران اسلامی، هنر فلزکاری فرصت خودنمایی یافت و در طول چند قرن توانست به پیشرفت خوبی نائل آید. امروزه آثار نفیس فلزی که محصول توانایی، مهارت و ذوق هنرمند مسلمان است، زینت‌بخش بسیاری از موزه‌ها و مجموعه‌های دولتی و خصوصی شهره جهانی است و دوست‌داران این هنر در طول عمر خویش به گردآوری، نگهداری و نمایش این آثار پرداخته‌اند. نوحد السعيد، مجموعه‌دار لبنانی یکی از این مجموعه‌داران است که عمر خویش را صرف پرداختن به آثار هنری دوران اسلامی و مشخصاً آثار فلزی نمود و جیمز آلن پژوهش‌گر معروف هنر ایرانی و اسلامی به واسطه دوستی با وی، ۲۷ اثر نخبه و نفیس را از مجموعه وی انتخاب و در قالب کتاب آثار فلزی دوره اسلامی مجموعه نوحد السعيد، معرفی نمود. آثار معرفی شده اگرچه به لحاظ کمیت تعدادشان اندک است، لیک به لحاظ محتوا، موضوع و مقوله نمادشناسی، فنون ساخت، پرداخت، تزیین آثار، مکتب و محل ساخت، منبعی ارزشمند است که بازویی شایسته برای محققان حوزه هنر بومی و سنتی فلزکاری اسلامی به ویژه دانشجویان (پژوهش‌کنندگان، هنر اسلامی و صنایع دستی) است. در این کتاب که به قلم محقق توانا دکتر جیمز آلن نگارش شده است، آثاری از قبیل شمع‌دان، آبریز، کشکول، جوهردان، تشت، آبریز، پیاله، پایه سینی، جام پایه‌دار، بخوردان، قلم‌دان، کلید کعبه، جعبه استوانه‌ای و پایه سینی، مورد مطالعه، تحلیل و توصیف و معرفی قرار گرفته است. این آثار ساخت و تولید مکاتب فلزکاری ایران دوره سلجوقی (خراسان [هرات]، اصفهان، فارس و موصل)، سوریه (دمشق)، مصر (قاهره)، مکه و سرت (در عراق امروزی)، می‌باشد. ذکر این نکته ضروری است که نویسنده برای برخی آثار و مشخصاً محل نگهداری اثر را یک مجموعه‌ای دیگر ذکر است که به صورت دقیق مشخص نیست اثر به صورت امانت در اختیار آن مجموعه قرار گرفته است و یا به آن مجموعه فروخته شده است؟ از این رو همه آثار معرفی شده در این کتاب به گفته نویسنده، مختص مجموعه نوحد السعيد است.